

שוק המניות

המחצית הראשונה של שנת 2002, התאפיינה בירידות שערים חדות מלוות בתנודתיות רבה, מחזורי מסחר נמוכים וגיוס הון דל.

בסיכום מחצית השנה ירדו שערי המניות בכ- 15.7% ומדד ת"א-100 הגיע בסוף יוני 2002 לרמה בה היה בחודש אפריל 1999. מחזור המסחר היומי, בבורסה ומחוצה לה, הסתכם בכ- 260 מיליון ש"ח בדומה למחזור היומי בתקופה המקבילה, אשתקד. יצוין כי בעשרת ימי המסחר הראשונים של השנה הסתכם המחזור היומי בכ- 450 מיליון ש"ח ואילו בחודש יוני נרשם מחזור יומי בסך כ- 200 מיליון ש"ח בלבד, הנמוך ביותר מאז מרץ 1999.

התנודתיות בשערי המניות באה לידי ביטוי בעליות שערים של כ- 5% בשבוע המסחר הראשון של חודש ינואר, שהשלימו עליה של כ- 17.5% מאז הורדת הריבית ב- 20 בדצמבר 2001. אולם, מאז ועד סוף חודש יוני ירדו שערי המניות בכ- 20%, כאשר בסוף חודש מרץ הגיע מדד המניות אל מתחת לרמה בה היה ערב הורדת הריבית, כאמור.

לירידות השערים בתקופה הנסקרת, תרמו מספר גורמים, ביניהם: ירידות השערים בנאסד"ק (בשיעור של כ- 25%) ההסלמה במצב הבטחוני, שהגיעה לשיא במבצע "חומת מגן" בשטחים; המיתון המחרף במשק, תוכנית החירום הכלכלית שהוצעה ע"י משרד האוצר, באפריל והרפורמה במיסוי שוק ההון שהוצעה ע"י ועדת רבינוביץ, ביוני. כמו כן השפיעה התגברות האינפלציה (6.3% מתחילת השנה) על רקע הפיחות החד בשער הדולר (8%), ובעקבותיה העלאת הריבית הנומינלית 5 פעמים ברציפות ע"י בנק ישראל, בשעור מצטבר של 5.3%.

בסיכום חצי שנתי נרשמו ירידות שערים בכל מדדי המניות, כאשר מדד ת"א-25 ומדד ת"א-100 ירדו בכ- 20%, מדד התל-טק ירד בכ- 25% ומדד היתר ירד בכ- 11% בלבד. העליה החדה (כ- 16%) בשער מניית "טבע", בעלת שווי השוק הגבוה ביותר בבורסה, היא ההסבר לכך שהמדד הכללי של המניות, שבו משקלה של "טבע" אינו מוגבל, ירד בשעור מתון יותר מאשר מדד ת"א-25 ות"א-100, בהם משקלה מוגבל.

בכל המדדים הענפיים נרשמה ירידה, כאשר בלטו מניות חברות ההשקעה והבנקים המסחריים שירדו ביותר מ- 25%. מנגד, ירדו מניות חברות התעשייה רק ב- 3% (גם כאן, בגלל מניית "טבע") והבנקים למשכנתאות ירדו בכ- 11%.

חלקו של מחזור המסחר במניות היתר הסתכם בכ- 12% בלבד מסך המחזור, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, ואילו חלקו של המסחר המתבצע מחוץ לבורסה ירד לכ- 5% לעומת כ- 11% בממוצע לשנת 2001.

במחצית הראשונה של שנת 2002 ותחילת חודש יולי, נמחקו 9 חברות מהרישום למסחר בבורסה, בעקבות הצעות רכש. בנוסף, בוצעו 4 הצעות רכש לחלק מהמניות. מבין החברות שנמחקו עקב הצעות רכש, בלטו בגודלן החברות "נכסי אזורים" ו"אדגר השקעות".

שווי שוק המניות בסוף יוני 2002 הגיע לכ- 215 מיליארד ש"ח, הנמוך ביותר מאז חודש אוגוסט 1999.

בקרנות הנאמנות המנייתיות גויסו בתקופה הנסקרת כ- 4.3 מיליארד ש"ח נטו. מזה, כ- 2.6 מיליארד ש"ח גויסו בינואר.

החל מחודש מרץ, החלה מסלקת הבורסה להפעיל חשבון מיוחד לניירות ערך במסלוקה האמריקאית, הגדולה בעולם, ה-DTC. הפעלת החשבון מקצרת את פרק הזמן הנדרש להעברת מניות דואליות מארה"ב לישראל, משלושה עד ארבעה שבועות ליום אחד בלבד.

* כל הנתונים בסקירה זו במונחים נומינליים.

במחצית הראשונה של שנת 2002 גויסו בשוק המניות הראשוני כ- 2.4 מיליארד ש"ח, לעומת כ- 1.6 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

גיוס ההון באמצעות הנפקות לציבור וזכויות הסתכם בכ- 0.9 מיליארד ש"ח, לעומת כ- 0.6 מיליארד ש"ח במחצית הראשונה של 2001. בדומה לתקופות שפל, התאפיין גיוס ההון בשימוש נרחב בהנפקת איגרות חוב להמרה – כ-80% מסך גיוס ההון. יצוין כי בהנפקה ראשונה של חברה דואלית, שנרשמה למסחר בבורסה בת"א במסגרת הרישום הכפול, גייסה "טואור" כ- 106 מיליון ש"ח באמצעות איגרות חוב להמרה וכתבי אופציה.

5 חברות חדשות נרשמו למסחר בבורסה בתל-אביב, במסגרת הרישום הכפול, במחצית הראשונה של שנת 2002. 4 מהחברות יצורפו בחודש יולי למדד התל-טק: "בי.או.אס", "קומפיוג'ן", "לנאופטיקס" ו"אורכית". החברה הדואלית החמישית - "נובה", נרשמה ביוני למסחר בבורסה בתל-אביב. ביחד עם "נובה" מגיע מספר החברות הדואליות ל- 19.

לאחר הפסקה של כשנה, בוצעה בשוק המניות הנפקה של חברה חדשה, "פוקס", שגייסה כ- 48 מיליון ש"ח בהנפקת מניות לציבור.

חברה חדשה נוספת "פילת מדיה", שפוצלה מהחברה הבורסאית "פילת" ונרשמה למסחר בת"א ובלונדון, גייסה כ- 23 מיליון ש"ח בהנפקת מניות לציבור בלונדון.

ההאטה הנמשכת בשוק המשני, זה יותר משנה, השפיעה על שוק ההנפקות ו-16 חברות ותיקות שביקשו לרשום נירות ערך למסחר בבורסה, דחו או ביטלו את הנפקותיהן.

במסגרת תהליך ההפרטה, גייסה הממשלה בחודש מאי כ- 18 מיליון ש"ח, במכירת יתרת מניותיה ב"ליברטי" (לשעבר "שק"ם נדל"ן) ל"אלקו החזקות".

ב- 35 הקצאות פרטיות גויסו כ- 1.5 מיליארד ש"ח לעומת כ- 1 מיליארד ש"ח במחצית הראשונה של 2001. בלטה בגודלה ההקצאה הפרטית של "אלרון" לבעלי מניות המיעוט ב"אלביט", במסגרת מיזוגה בחברה, בשווי כ- 263 מיליון ש"ח.

במחצית הראשונה של שנת 2002 מומשו כתבי אופציה בשווי של כ- 37 מיליון ש"ח. מרבית הסדרות, 7 מתוך 10, פקעו ללא הזרמת הון לחברות.

שוק הנגזרים

אופציות וחוזים עתידיים על מדד ת"א-25

במחצית הראשונה של שנת 2002 נסחרו בממוצע כ- 125 אלף אופציות ביום, לעומת כ- 108 אלף יחידות בתקופה מקבילה אשתקד. יצוין כי בינואר נסחרו בממוצע כ- 147 אלף יחידות ביום - המחזור החודשי הגבוה ביותר מאז נובמבר 2000.

מחזור המסחר, במונחי נכס הבסיס, שהסתכם בכ- 627 מיליארד ש"ח, היה גבוה פי 10 מסה"כ המחזור ב-25 המניות המרכיבות את מדד ת"א-25 (משוקלל דלתא), יחס דומה לזה שנרשם בשנת 2001.

המספר המקסימלי של חשבונות לקוחות, שפעלו באופציות על מדד ת"א-25 במחצית הראשונה של השנה הגיע לכ- 7,745 (בחודש אפריל), ומספר החוזים הפתוחים המקסימלי הגיע לכ- 605 אלף אופציות (בחודש ינואר).

אופציות שקל-דולר

באופציות הדולריות נרשמה בתקופה הנסקרת פעילות ערה, מלווה במחזורי מסחר גבוהים - יותר מכפליים מאשר אשתקד, ובממוצע נסחרו כ- 57 אלף אופציות ליום, המבטא מחזור של 570 מיליון דולר, במונחי נכס בסיס. יצוין כי ביום ה- 12 בפברואר נרשם המחזור הגבוה ביותר מאז השקתן של האופציות הדולריות – 119 אלף אופציות.

הגורם העיקרי למחזורי המסחר הערים באופציות הדולריות היה התנודתיות הרבה בשער היציג של הדולר, אשר עלה משער של 4.416 בתחילת השנה לשיא של 4.994 ב-11 ביוני.

מחזור המסחר במונחי נכס הבסיס הסתכם בכ- 328 מיליארד ש"ח, לעומת כ- 105 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה, אשתקד.

המספר המקסימלי של חשבונות לקוחות, שפעלו באופציות הדולריות, הגיע לכ- 6,454 ומספר החוזים הפתוחים המקסימלי הגיע לכ- 746 אלף אופציות (בחודש פברואר).

באופציות על האירו נסחרו ביוני כ- 2,330 יחידות ביום לעומת כ- 1,820 יחידות בממוצע מאז השקתן, בנובמבר אשתקד.

שוק איגרות החוב

על רקע הורדת הריבית בדצמבר אשתקד ובעקבותיה פיחות חד בשער השקל מול הדולר ועליות חדות בריבית הנומינלית, פקדה את שוק איגרות החוב טלטלה.

בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2002 ירדו שערי איגרות החוב בכ- 1.9% תוך תנודתיות וגידול חד במחזורי המסחר ובגיוס ההון. איגרות החוב הלא צמודות ירדו בכ- 5.1%, לאחר מספר שנים של עליות שערים רצופות. מנגד, איגרות החוב צמודות המט"ח עלו בכ- 6.5%, ואילו איגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד רשמו ירידה קלה של כ- 0.7%.

יצוין כי ביוני ירד מדד איגרות החוב בכ- 1.8%, בעקבות העלאת הריבית הנומינלית פעמיים במהלך החודש, בשעור כולל של 3.5%. עיקר הירידה נרשמה באיגרות החוב צמודות המט"ח והמדד שירדו בכ- 3.9% ו- 2%, בהתאמה.

התשואה שהשיגו איגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד, ירדה ככל שטווח הפדיון של איגרות החוב היה ארוך יותר. איגרות החוב לטווח קצר עלו בכ- 4.0% ואילו איגרות החוב לטווח בינוני וארוך ירדו בכ- 3.2% וכ- 5.6%, בהתאמה.

מחזור המסחר היומי, בבורסה ומחוצה לה, הסתכם בכ- 878 מיליון ש"ח לעומת כ- 400 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וכ- 550 מיליון ש"ח בממוצע בשנת 2001. יצוין כי בחודש ינואר נרשם מחזור שיא של כ- 1.1 מיליארד ש"ח, כאשר בשבוע המסחר הראשון של השנה הסתכם המחזור היומי בכ- 1.4 מיליארד ש"ח. רק כ- 13% ממחזורי המסחר באיגרות חוב השנה התבצע בעסקאות מחוץ לבורסה, לעומת כ- 25% אשתקד.

בחודש יוני הסתכם המחזור היומי בכ- 850, גבוה בכ- 37% מהמחזור בחודש מאי. עיקר העליה במחזור המסחר באיגרות חוב ביוני, נרשמה באיגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד.

גיוס הון/חברות חדשות

במחצית השנה הראשונה של שנת 2002 גייסה הממשלה כ- 22.4 מיליארד ש"ח ברוטו, לעומת כ- 15.8 מיליארד ש"ח בתקופה מקבילה, אשתקד. פדיונות האג"ח הממשלתיות הסחירות, לא כולל ריבית, הגיעו לכ- 10.8 מיליארד ש"ח, דהיינו סך הגיוס נטו הסתכם בכ- 11.6 מיליארד ש"ח לעומת גיוס נטו בסך כ- 4 מיליארד ש"ח, במחצית הראשונה של 2001. יצוין, כי החל בחודש נובמבר אשתקד ועד חודש מרץ, השנה, הגבירה הממשלה את גיוס ההון וגייסה בממוצע כ- 4.7 מיליארד ש"ח ברוטו, לחודש.

כ- 69% מגיוס ההון בוצע באמצעות איגרות חוב בלתי צמודות מסוג "שחר" ו"גילון" וכ- 31% באמצעות איגרות חוב צמודות מדד מסוג "גליל", בדומה לשנת 2001.

גיוס הון ע"י הסקטור העסקי צבר תאוצה והסתכם בכ- 3 מיליארד ש"ח, מתחילת השנה, לעומת כ- 2.7 מיליארד ש"ח בכל שנת 2001. מזה כ- 2.1 מיליארד ש"ח גוייסו בהנפקות לציבור וכ- 0.9 מיליארד ש"ח גוייסו בהקצאות פרטיות של איגרות חוב למשקיעים מוסדיים, רובן צמודות למדד.

לראשונה מאז דצמבר 2000, הנפיקה בשוק איגרות החוב חברה חדשה, "תבור", שגייסה ביוני כ- 150 מיליון ש"ח באמצעות איגרות חוב צמודות לדולר. איגרות החוב נושאות ריבית הנקבעת ע"י 3 מוסדות פיננסיים בינלאומיים. כך למעשה קונה המשקיע נייר ערך זר, באמצעות רכישת ניירות ערך של חברה ישראלית.

ההנפקה הגדולה ביותר היתה של "חברת החשמל", שגייסה כ- 523 מיליון ש"ח באמצעות איגרות חוב צמודות למדד (כ- 68% נרכשו ע"י משקיעים מוסדיים) ואילו ההקצאה הגדולה ביותר היתה של "לאומי", שגייסה ביוני כ- 322 מיליון ש"ח בהקצאה פרטית של שטרי הון נדחים צמודים למדד, בלתי סחירים, למשקיעים מוסדיים.

מימוש כתבי אופציה לשטרי הון נדחים, הזרים ל"בנק הפועלים" כ- 250 מיליון ש"ח.

בקרנות האג"ח גויסו, נטו, במחצית הראשונה של השנה, כ- 2.9 מיליארד ש"ח לעומת כ- 1.0 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מאידך, בקרנות השקליות נרשמו פדיונות בסך כ- 11.2 מיליארד ש"ח, מתוכם כ- 3.9 מיליארד ש"ח נרשמו ביוני, לעומת גיוס נטו בסך כ- 13.2 מיליארד ש"ח, במחצית הראשונה של שנת 2001.

מלווה קצר מועד

במחצית הראשונה של שנת 2002 עלו שערי מלווה קצר מועד בכ- 0.5% בלבד, לעומת כ- 4.0% בתקופה המקבילה אשתקד. יצוין כי לראשונה, למעלה מ-5 שנים, ירדו ירדו שערי מלווה קצר מועד באפריל בכ- 0.1%. התשואה השנתית לפדיון במק"מ עלתה בשעור חד לכ- 9.3% בסוף יוני, לעומת כ- 4.0% בסוף שנת 2001.

עליה חדה נרשמה במחזור המסחר היומי, שהסתכם בכ- 337 מיליון ש"ח והיה גבוה ביותר מכפליים מהמחזור בתקופה המקבילה אשתקד.

בסוף יוני 2002 הסתכמו יתרות המק"מ שבידי הציבור בכ- 39.1 מיליארד ש"ח לעומת כ- 35.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2001.

ידיעות שונות

1. עדכון רשימת המניות במדד ת"א-25, ת"א-75, ת"א-100, תל-טק, תל-טק 15 ויתר 150

להלן השינויים בהרכב המדדים החל מיום 1.7.2002:

א. מדד ת"א-25

- (1) מתווספת: טפחות.
- (2) נגרעת: בינלאומי 5.

ב. מדד ת"א-75

- (1) מתווספות: בינלאומי 5, דן, פאראדיים, פמס, אירו-ישראל, קומפיוג'ן.
- (2) נגרעות: טפחות, פרירורטק, שרם פודים קלנר, מילומור, מולטילוק.
נכסי אזורים (החל מ-4.7.2002, עקב מחיקתה מהרישום למסחר בבורסה).

* לתשומת לבכם, רשימת מניות ת"א-100 מורכבת מרשימת מניות מדד ת"א-25 בצרוף רשימת מדד ת"א-75.

ג. מדד תל-טק

- (1) מתווספות: לנאופטיקס, קומפיוג'ן, אורכית, בי.או.אס, וויריאנט, תדאה, סינאל.
 - (2) נגרעות: אורביט, נגה טכנולוגיות.
- לאחר העדכון יכלול מדד תל-טק 38 חברות טכנולוגיה, בשווי כולל של כ- 15 מיליארד ש"ח, המהווים כ- 7.0% מסך שווי שוק המניות.

- ד. מדד תל-טק 15
(1) מתוספת: פאראדיים.
(2) נגרעת: מטאלינק.

ה. מדד יתר 150
(1) מתוספות: לנאופטיקס, וילאר, דור כימיקלים, פוקס, מטריקס, מולטילוק, מילומור, שרם פודים קלנר, ירושלים, שרפק טכנולוגיות, אורכית, גירון פיתוח, פלרם, בראק השקעות, אנגל משאבים, פרירטק, בי.או.אס, פילת מדיה, אקרשטיין, צבי 5, מלל, ספנות הספקה, תממ, בסר אירופה, מעברות, טוטנאור, לירז, שמירה, אלדן טק.

(2) נגרעות: דן, פאראדיים, פמס, אירו-ישראל, אדנים, קרגל, נורדן טכנולוגיות, אסטגי, קניאל תעשיות, אשטרום נכסים, גבור ספורט, דיגל, ליברטי, פויכטונגר השקעות, אופיס, אנג'ל שלמה, כלל תיירות, אברבוך, עצמאות, איסתא 1, סינאל, פילת, אמנת, שגיא, חילן טק, עזרא, מאגרי בניה, לפידות.

ו. במדד ת"א-בנקים לא חל שינוי.

2. מחיקת חברות

מור תעשיות פלסטיק בע"מ

מניות החברה נמחקו מן הרישום למסחר בבורסה ב- 2.6.2002 בעקבות הצעת רכש למניות החברה ע"י "פלסטו-שק בע"מ".

מגדל שוקי הון (1965) בע"מ

מניות החברה נמחקו מן הרישום למסחר בבורסה ב- 5.6.2002 בעקבות הצעת רכש למניות החברה ע"י "מגדל ניהול השקעות 2001 בע"מ".

פועלים שוקי הון טכנולוגיות בע"מ

מניות החברה נמחקו מן הרישום למסחר בבורסה ב- 9.6.2002 בעקבות הצעת רכש למניות החברה ע"י "פועלים שוקי הון והשקעות בע"מ".

לבידי אשקלון בע"מ

על פי החלטות דירקטוריון הבורסה מיום 13.12.2001, נמחקו מניות החברה נמחקו מן הרישום למסחר בבורסה ב- 11.6.2002, עקב מינוי מפרק קבוע לחברה.